

Διάλεξη 2^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

1. Παρουσίαση και ανάλυση της διακήρυξης της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981 για την απόλεια όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή κοσμοθεωρία

Σκοποί ενότητας

1. Παρουσίαση της διακήρυξης της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981
2. Ανάλυση των διατάξεων της διακήρυξης

Η διακήρυξη του 1981

- Συνέχεια από το προηγούμενο μάθημα της ερμηνείας των διατάξεων της διακήρυξης του 1981 της ΓΣ του ΟΗΕ για την απόλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή την κοσμοθεωρία.
- Η «διακήρυξη» αποτελεί τη βασική καθοδηγητική διεθνή πράξη για τον ειδικό εισηγητή για τη θρησκευτική ελευθερία όταν επισκέπτεται κάποια χώρα για να μελετήσει και να αξιολογήσει την κατάσταση των θρησκευτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η «Διακήρυξη για την απάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία και την κοσμοθεωρία» της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ του 1981

Άρθρο 2

Παράγραφοι

1. Κανένας δε θα πρέπει να υπόκειται σε διακρίσεις από οποιοδήποτε κράτος, οργανισμό, ομάδα προσώπων ή πρόσωπο για λόγους θρησκείας ή άλλων πεποιθήσεων.
2. Για τους σκοπούς της παρούσας διακήρυξης η έκφραση μισαλλοδοξία και διακρίσεις που βασίζονται στη θρησκεία ή την κοσμοθεωρία σημαίνει οποιοσδήποτε διακρίσεις, αποκλεισμούς, περιορισμούς ή προτιμήσεις, που βασίζονται στη θρησκεία ή την κοσμοθεωρία κι έχουν ως σκοπό, ή ως αποτέλεσμα τους, την ακύρωση ή την παρεμπόδιση της αναγνώρισης, της απόλαυσης ή της άσκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών σε ίση βάση.

Άρθρο 3

- Οι διακρίσεις μεταξύ ανθρώπινων όντων, για λόγους θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, συνιστούν προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και παραβίαση των αρχών του χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και θα καταδικάζεται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, που διακηρύσσονται στην οικουμενική διακήρυξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διατυπώνονται λεπτομερώς στις διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και ως εμπόδιο στις φιλικές και ειρηνικές σχέσεις μεταξύ των εθνών.
- Στα άρθρα 2 και 3 αναλύεται το εύρος της αρνητικής σημασίας των διακρίσεων.

Άρθρο 4

- Παράγραφοι:
 1. Όλα τα κράτη θα λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για να παρεμποδίζουν και να εξαλείφουν τις διακρίσεις, για λόγους θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, στην αναγνώριση, την άσκηση και την απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών σε όλους τους τομείς της αστικής, οικονομικής, πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής.
 2. Όλα τα κράτη θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να θεσπίσουν ή να καταργήσουν νομοθεσία, όπου χρειάζεται, για να απαγορεύσουν τις εν λόγω διακρίσεις και για να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας για λόγους θρησκείας ή κοσμοθεωρίας.
- Αφορά τη νομοθετική δέσμευση για δράση που αναλαμβάνουν τα κράτη

Άρθρο 5

Παράγραφοι:

1. Οι γονείς ή νόμιμοι κηδεμόνες παιδιού έχουν το δικαίωμα να οργανώνουν τη ζωή μέσα στην οικογένεια σε συμφωνία με τη θρησκεία ή την κοσμοθεωρία τους και έχοντας κατά νου την ηθική εκπαίδευση την οποία αυτοί πιστεύουν και με την οποία το παιδί θα πρέπει να ανατραφεί.
2. Κάθε παιδί θα απολαμβάνει του δικαιώματος να έχει πρόσβαση στην εκπαίδευση, στα θέματα θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, σε συμφωνία με τις επιθυμίες των γονέων ή κηδεμόνων του και δε θα εξαναγκάζεται να λαμβάνει διδασκαλία, σε σχέση με τη θρησκεία ή κοσμοθεωρία, εναντίον των επιθυμιών των γονέων ή κηδεμόνων του και εναντίον των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού, που θα πρέπει να αποτελούν την καθοδηγητική αρχή.
3. Το παιδί θα πρέπει να προστατεύεται από οποιαδήποτε μορφή διακρίσεων, για λόγους θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, και θα πρέπει να ανατρέφεται σε πνεύμα κατανόησης, ανοχής, φιλίας μεταξύ των λαών, ειρήνης και οικουμενικής αδελφότητας, σεβασμού για την ελευθερία θρησκείας ή κοσμοθεωρίας των άλλων και με πλήρη συνείδηση ότι η ενέργεια και τα ταλέντα του θα πρέπει να αφιερώνονται στην υπηρεσία των συνανθρώπων του.

Άρθρο 5 (2)

4. Στην περίπτωση παιδιού που δεν είναι κάτω από μέριμνα γονέων ή κηδεμόνων, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι εκπεφρασμένες επιθυμίες ή οποιαδήποτε άλλη απόδειξη των επιθυμιών τους, στο ζήτημα θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, ενώ τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού θα πρέπει να αποτελούν την καθοδηγητική αρχή.
5. Οι πρακτικές μιας θρησκείας ή κοσμοθεωρίας με την οποία ένα παιδί ανατρέφεται δε θα πρέπει να είναι επιβλαβείς για τη φυσική ή τη διανοητική υγεία του ή για την πλήρη ανάπτυξή του, λαμβάνοντας υπόψη το α. 1, §3 της παρούσης.

Σχολιασμός άρθρου 5

- Στην παράγραφο 2 τονίζεται ότι δικαίωμα του παιδιού βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με το δικαίωμα των γονέων ή νόμιμων κηδεμόνων του να του παρέχουν την θρησκευτική και ηθική εκπαίδευση την οποία επιθυμούν.

Για παράδειγμα, αν υπάρχει μάθημα θρησκευτικών στη δημόσια εκπαίδευση το οποίο δεν είναι σύμφωνο με τις επιθυμίες ή των πιστεύω των γονέων, τότε με την άσκηση αυτού του δικαιώματος, θα πρέπει το κράτος να διασφαλίζει τουλάχιστον την απαλλαγή του από το μάθημα των θρησκευτικών. Το ίδιο δικαίωμα αναγνωρίζεται και κατά αρνητικό τρόπο: το παιδί έχει δικαίωμα να μην εξαναγκάζεται να λαμβάνει διδασκαλία εναντίον των επιθυμιών γονέων ή κηδεμόνων.

- Στην παράγραφο 3 η καθοδηγητική αρχή της ανατροφής αφορά κυρίως τη νομοθετική πολιτική του κράτους.

Σχολιασμός άρθρου 5 (2)

- Στην παράγραφο 4 φαίνεται ότι η θετική και αρνητική πλευρά του δικαιώματος, που περιγράφηκε στην παράγραφο 2, ισχύει και στην περίπτωση που εκλείπουν γονείς ή κηδεμόνες με βάση τις εκπεφρασμένες επιθυμίες ή αποδείξεις των επιθυμιών αυτών.
- Παράδειγμα για την παράγραφο 5: αν μια θρησκεία προβλέπει πολύ αυστηρή δίαιτα ορισμένες περιόδους του χρόνου, που μπορεί να είναι επιβλαβής για τη φυσική ή διανοητική υγεία και την πλήρη ανάπτυξη του παιδιού, τότε δε θα πρέπει να υπερισχύουν αυτές οι επιβλαβείς πρακτικές από την υγεία του παιδιού.

Άρθρο 6

Σε συμφωνία με το α. 1 της παρούσας διακήρυξης και υπό τις διατάξεις του α. 1 , §3, το δικαίωμα της ελευθερίας θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ελευθερίες:

1. της λατρείας ή της συνάθροισης σε σχέση με μια θρησκεία ή κοσμοθεωρία.
2. της ίδρυσης ή της διατήρησης χώρων για αυτούς τους σκοπούς.
3. της ίδρυσης ή διατήρησης κατάλληλων φιλανθρωπικών ή ανθρωπιστικών οργανισμών.
4. της κατασκευής, απόκτησης και χρήσης σε επαρκή έκταση των αναγκαίων αντικειμένων και υλικών που σχετίζονται με τις ιεροτελεστίες ή τα έθιμα μιας θρησκείας ή κοσμοθεωρίας.
5. της συγγραφής εκδόσεως και διαδόσεως σχετικών δημοσιευμάτων σε αυτούς τους τομείς.

Άρθρο 6 (2)

6. της διδασκαλίας θρησκείας ή κοσμοθεωρίας σε χώρους κατάλληλους για αυτούς τους σκοπούς.
7. της ζήτησης και λήψεως εκούσιων οικονομικών και άλλων συνεισφορών από άτομα και άλλους οργανισμούς.
8. της εκπαίδευσης, του διορισμού, της εκλογής ή της αναδείξεως με διαδοχή, κατάλληλων ηγετών που προβλέπονται από τις διατάξεις και τους κανόνες οποιασδήποτε θρησκείας ή κοσμοθεωρίας.
9. της τήρησης ημερών αργίας και ημερών ανάπαυσης και της τέλεσης τελετών σύμφωνα με τα παραγγέλματα μιας θρησκείας ή κοσμοθεωρίας.
10. της ίδρυσης και διατήρησης επικοινωνιών με άτομα και κοινότητες σε θέματα θρησκείας και κοσμοθεωρίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Σχολιασμός άρθρου 6

Αναφέρεται η λίστα θρησκευτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία περιλαμβάνονται, όχι εξαντλητικώς αλλά ενδεικτικώς (*inter alia*), στην ελευθερία θρησκευτικής ή μη θρησκευτικής συνείδησης και στην ελευθερία εκδήλωσης θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, δηλαδή στο δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.

Βιβλιογραφία

1. Διακήρυξη της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981 για την απάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή κοσμοθεωρία
2. Οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

